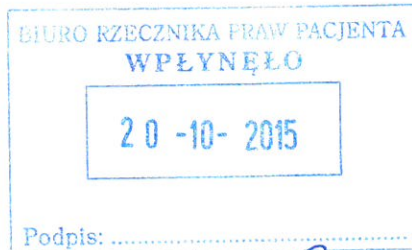

DSO - I - 070 - 69 /15

Pani

Krystyna Kozłowska

Rzecznik Praw Pacjenta

Szanowna Pani Rzecznik

Odpowiadając na wystąpienie z dnia 23 września 2015 r., RzPP-ZZP.420.79.2015.AS, dotyczące wyznaczania przez sądy zbyt odległych terminów rozpraw w sprawach o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym bez zgody na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. - o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1375, z późn. zm.) - dalej u.o.z.p., uprzejmie informuję, że przedmiotowa problematyka pozostawała w zainteresowaniu resortu w związku z pismem pani Katarzyny Łakomej - Dyrektora Zespołu Prawa Administracyjnego i Gospodarczego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 6 września 2013 r., w zakresie zapewnienia osobom, których postępowanie bezpośrednio dotyczy, udziału w tym postępowaniu oraz czasu rozpoznawania przedmiotowych spraw.

W związku z tym, że w Ministerstwie Sprawiedliwości nie są gromadzone dane statystyczne w zakresie liczby spraw, w których doszło do przekroczenia terminu wynikającego z art. 45 ust. 1 u.o.z.p., powyższe informacje pozyskane zostały za pośrednictwem prezesów sądów apelacyjnych, w oparciu o analizę poszczególnych spraw.

Udzielając odpowiedzi prezesi, poza wskazaniem danych za okres I półrocze 2010 r. - I półrocze 2013 r. podkreślili, że brak jest możliwości przestrzegania przewidzianego w art. 45 ust. 1 u.o.z.p., 14 - dniowego terminu, od dnia wpływu wniosku, w celu odbycia rozprawy, jeżeli wziąć pod uwagę konieczność doręczenia zawiadomień o jej terminie i uzyskania opinii biegłych lekarzy psychiatrów co do stanu zdrowia osoby, której postępowanie bezpośrednio dotyczy.

Ustawodawca w przepisie art. 45 ust. 1 u.o.z.p., nie wprowadza wymagania zakończenia – we wskazanym wyżej terminie 14 dni – sprawy, ale odbycia rozprawy, co zgodnie z zaprezentowanymi opiniami nie jest możliwe, jeżeli wziąć pod uwagę konieczność

doręczenia zawiadomień o jej terminie i uzyskania opinii biegłych lekarzy psychiatrów co do stanu zdrowia psychicznego osoby, której postępowanie bezpośrednio dotyczy. Przedmiotowy termin, według zgodnej opinii sędziów orzekających w tego rodzaju sprawach, jest zdecydowanie za krótki celem uzyskania dokumentacji niezbędnej do wydania orzeczenia.

W związku z zasygnalizowanym problemem przekraczania przez sądy terminu przewidzianego w przepisie art. 45 ust. 1 u.o.z.p. Departament Sądów, Organizacji i Analiz Wymiaru Sprawiedliwości zwrócił się do Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego działającej przy Ministrze Sprawiedliwości z prośbą o rozważenie zasadności podjęcia inicjatywy legislacyjnej w kierunku zmiany przedmiotowej regulacji.

Ze stanowiska wyrażonego przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego w piśmie z dnia 6 października 2015 r., nr KKPC 144/z5/15 wynika, że aktualnie Komisja nie rozważa podjęcia inicjatywy legislacyjnej w omawianym obszarze. Ewentualne zmiany w zakresie ustawy będą zapewne zaproponowane w ramach opracowywanego w resorcie projektu założeń ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawy Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (ZD 79), w którym zawarte zostały między innymi regulacje prawne służące ochronie osób z niepełnosprawnością psychiczną.

Wskazany projekt decyzją Zespołu ds. Programowania Prac Rządu z dnia 23 kwietnia 2015 r. został wpisany do Wykazu prac Rady Ministrów pod poz. UD220 i aktualnie trwają prace związane z opracowywaniem przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego treści przepisów projektowanej ustawy.

Ponadto, w związku ze stwierdzonymi przypadkami przekroczenia terminu przewidzianego w przepisie art. 45 ust. 1 u.o.z.p. Departament Sądów, Organizacji i Analiz Wymiaru Sprawiedliwości zwrócił się do prezesów sądów apelacyjnych o podjęcie niezbędnych czynności, w ramach wewnętrznego nadzoru administracyjnego, mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości w omawianym obszarze.

Jednocześnie należy wskazać, że sprawy dotyczące osób przyjętych do szpitala psychiatrycznego traktowane są przez sądy priorytetowo, a czynności podejmowane z urzędu. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 2015 r.- Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 925) za „sprawy pilne” uważa się sprawy, o których mowa w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego.

Postępowanie związane z rozpoznaniem wniosku o umieszczenie osoby chorej psychicznie, bez jej zgody, w szpitalu psychiatrycznym powinno być zatem prowadzone z uwzględnieniem ochrony praw procesowych tej osoby, temu celowi służy także regulacja zawarta w przepisie art. 45 ust. 1 u.o.z.p.

Ponadto kontrolę legalności przyjmowania i przebywania w szpitalach psychiatrycznych osób z zaburzeniami psychicznymi między innymi pod kątem przestrzegania ich praw sprawuje w oparciu o rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 października 2012 r. w sprawie sprawowania kontroli przyjęcia i przebywania osób z zaburzeniami psychicznymi w szpitalach psychiatrycznych i domach pomocy społecznej oraz sposobu jej dokumentowania (Dz. U. z 2012 r., poz. 1147) sędzia wykazujący się szczególną znajomością problematyki ochrony zdrowia psychicznego wyznaczony do tych czynności przez prezesa sądu okręgowego, w którego okręgu znajduje się placówka.

Sędzia wykonuje w granicach swych uprawnień czynności, o których mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia poprzez kontrolę w szpitalach psychiatrycznych - przeprowadzoną co najmniej raz w roku lub doraźnie - obejmującą całokształt spraw podlegających kontroli albo tylko niektóre zagadnienia, w szczególności w razie uzasadnionego podejrzenia występowania uchybień w funkcjonowaniu placówki.

Podkreślenia wymaga również fakt, iż obowiązywanie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego przez okres ponad 20 lat doprowadziło do wypracowania przez sądy opiekuńcze określonej praktyki orzeczniczej, której wyniki odnotowywane są corocznie w sprawozdaniu MS-S16r.

Mając na względzie wagę przedstawionego w wystąpieniu Pani Rzecznik problemu pragnę zapewnić, że problematyka dotycząca zagwarantowania osobom z zaburzeniami psychicznymi ochrony ich praw i poszanowania sfery ich wolności i godności osobistej pozostawać będzie w stałym zainteresowaniu Ministerstwa Sprawiedliwości.

7

PODSEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Wojciech Hajduk